

quam ad viam salutis adducant. Duos Deos esse prædicant, alium in Deitate Patrem, alterum in Deitate, sed pro creatura, Filium; cum Scriptura dicat, *Ego sum Salvator, et non est alius præter me*. Te, domina Chlodosinda, per tremendum diem iudicii conjuro, ut hanc epistolam et bene legas, et bene illi et frequenter exponere studeas, et ut ipsum interrogas, *Quis est Salvator? Patrem dicunt esse Salvatorem, an Filium? quoniam a duos esse, cum unus est, et alius non est, denuntiant*. Si dicent, Filium, ergo Pater Salvator non est, etc. Quid nos ire per singula necesse est? ad duodecim discipulos quos habuit venimus, quia ipsi Gothi hodie ipsis venerationem impendant, et reliquias eorum... furtim tollent^b, sed nihil ibi habent, quia fidem eorum adnullare præsumunt. Quid est quod in basilicis eorum corpora ipsorum hodie venerantur, non ingrediuntur? Quid est quod nihil ibidem præsumere audeat, nisi furtive, et canes a foris, animas decipiunt? cum illos suos fideles rex Alboinus sibi demittat, et ad domini Petri, Pauli et Joannis, vel reliquorum sanctorum limina perducatur, ^c ibidem missas facere, si audent, delibent: sed non audent, quia domini Petri discipuli non apparent, et contrarii Christi esse probantur; quia quod per crucem ipse redemit, destruere infelices inveniuntur. Qua causa venena eorum talis rex, et talis ætas percipit? Illic si jubet [lubet] ad domnum Martinum per festivitatem suam, quam undecima die facti November, ipsos mittat; et ibi, si audent, aliquid præsumant, ubi cæcos hodie illuminare^d conspicimus, ubi surdos auditum et mutos sanitatem recipere. Nam quid dicam de leprosis, aut de aliis quæ plurimis, qui quantacunque debilitate percussi sunt, ibidem per singulos annos aii et alii sanantur? Fortasse dicunt, Conflungunt vel cæcos qui cæci a nativitate esse videntur. Quid dicam cum inde illuminatos conspicimus, et ad propria, Deo miserante, sanos reveri videmus? Nam quid dicam adhuc de domno Germano, Hilario vel Lupo episcopis: ubi tanta mirabilia hodie apparent, quantum nec dicere^c verbis valco: ubi tribulationes, id est daemonia habentes in aera, suspensi loquentur, et domnos quos dixi esse confitentur? Numquid in ecclesiis eorum **1340** sic faciunt? Non faciunt, quia Deum et domnos sanctos ibi habitare non sentiunt: dæmon dæmonem non exorcizat. Nam ubi sancti habitant, dæmon vagari non dimittitur; ideo fit ut locus ubi Deus est ostendatur. Quid de domno Remigio, et domno Medardo episcopis, quos tu, credo, vidisti? Non possumus tanta exponere, quanta mirabilia per illos Deum videmus facere. Audisti ab avia tua domina bonæ memoriæ Rothilde (Clothilde) qualiter in Franciam venerit, quomodo dominum Clodoveum ad legem catholicam adduxerit, et cum esset homo astutissimus, noluit aequiescere antequam vera agnosceret. Cum ista quæ supra dixi probata cognovit, humilis ad domini Martini limina cecidit, et baptizari se sine mora permisit. Qui baptizatus quanta in hæreticos Alaricum vel Gundobaldum reges fecerit, audisti; qualia bona ipse, vel ii ejus in sæculo possederunt, non ignoratis. Talis ornatus, talis vir, qualis Alboinus rex esse dicitur, talis fama, quem mundus sic præponit, quare non convertitur, aut quare tardus ad requirendum viam salutis apparet? Deus bone, qui es Sanctorum gloria, et omnium salus, tu te in illum mitte. Et tu, domina Chlodosinda, cum verbum facis, solatium tribue, ut omnes de tali stella, de tali gemma sic gaudeamus, qualiter Deo placere possimus. Salutantum quantum valco, deprecor ut otiosa non sis. Incessanter clama, incessanter canta. Audisti dictum, *Sanabitur vir infidelis per mulierem fidelem*. Nam

A scias, prima salus prima remissio est, qui converti fecerit peccatorem ab errore suo. Vigila, vigila, quia Deum propitium habes. Rogo ut sic agas, ut et gentem Langobardorum fortem super inimicos facias, et nos de salute tua vel viri tui gaudere concedas.

DE EPISCOPATU DUNENSI.

(Rt. Ed. et Mss. Corb.)

Tenor suggestionis libelli synodo oblato a Pappolo episcopo. Dominis semper suis atque apostolica dignitate colendis, omnibus episcopis, qui in sancta synodo nunc Parisios convenerunt, Pappolus Carnotina civitatis episcopus humilis vester. Ita nos canonica institutio admonet, ut quoties aliqua exortæ fuerint in Ecclesia cause, synodali hoc conventu debeat publicari. Ideo, piissimi domni, in vestrae pietatis noxia hæc quæ contra nos gesta sunt per præsentis libelli nostri tenorem studuimus deferendū. Ergo cum me ante aliquod temporis, clericorum vel civium Carnotina civitatis voluntas per consensum, cum convenerit etiam metropolitani mei, fieri episcopum elegisset, quod annuente Domino factum est, post aliquot dies, quidam ex ipsius Carnotina civitatis territorio presbyter, nomine Promotus, qui reliquerat sine litteris antecessoris mei cellolam suam, illicita præsumptione præciam meam, cui vocabulum est Duno, quasi sub nomine episcopatus visus est pervasisse. Etiam et facultaticulam ecclesie, cui præesse **1341** videor, quantum in ipso pago esse constat, nescio per cuius ordinationem, simili conditione pervasit. Pro qua re supplex vester Sanctitati vestrae suggero, et per Spiritum sanctum, qui in vobis habitat, et diem iudicii futuri, et per remissionem peccatorum vobis, dominis meis, conjuro, ut hoc ita qualiter vobis fieri non vultis, emendari jubeat: quatenus nec per callidam præsumptionem quis audeat in postmodum per tumorem superbiæ similia perpetrare, et simulat ecclesie, et vestro studio et ordinatione jam, Christo propitio, conquiescat. Causa suggestionis synodus sancta spiritali favore et canonico ritu respondens, hæc contra temerarios scripsit oblati.

(Epist. Synodica ad Egidium.)

Domno suo atque beatissimo, et meritis apostolico fratri, Egidio episcopo Philippus, etc., episcopi. Dum pro causis publicis, privatorumque querelis Parisios moraremur, vir apostolicus frater noster domnus Pappolus episcopus mediocritati nostra detulit in querelam, in castro Dunensi, parœcia denique Carnotina, quod castrum nec ad territorium civitatis vestrae, nec ad vestram provinciam manifestum est pertinere, a vobis contra omnem rationem, et contra canonicam disciplinam episcopum consecratum. Et licet secundum prisca beatissimorum Patrum decreta potuit hujusmodi excessus in vestra injuria acerbius coerceri: sed nos charitas vestra servantes, Beatitudini vestrae indicamus, ut presbyterum ipsam, nomine Promotum, qui omnia severitate canonica a vobis dicitur tam temere consecratus, ut juste debeat de gradus ipsius dignitate deponi, sicut canonum constituta sanxerunt, ad vos evocetis, vel vobiscum retineatis, ut injuriam nec Ecclesie, nec sacerdoti suo ulterius debet irrogare. Et quia a fratre vestro domno Germano episcopo, ad petitionem domni Constituti metropolitani, ut ad synodum venire deberet, est presentanea invitatione communitus, quod quoque dominum Constitutum, et dominum Germanum constat in synodum retulisse, et ad synodum venire distulit, idcirco moverit Beatitudo vestra hoc apud universum præsentem tempore concilium constitutum, ut si memoratus

^a Gallandus legit interrogative: *Quomodo.... denuntiant?* Ed.

^b Gallandus uno tenore legit, *reliquias eorum furtim tollunt*. Ed.

^c Galland., *perducatur ut ibidem*. Ed.

^d Galland., *illuminari*. Ed.

^e Vide S. Gregorii Hist. Franc. lib. vii, cap. 17. Ed.

presbyter aut propria contumacia, aut cujuscunque potestatis assentatione in prædicta Dunensi ecclesia præsumpserit sub hujus subrepti honoris argumentatione ulterius residere, vel res ecclesiæ ipsius usurpare, aut altaria benedicere, infantes confirmare, vel ordinationes per quascunque parœcias facere, aut episcopo suo, fratri vestro domno Pappolo resistere prava intentione præsumpserit, ab omni cœtu episcoporum, vel a communionis consortio, perpetuo anathemate feriatur: et frater noster domnus Pappolus episcopus, vel ecclesia Carnotina parœcias, quas huc usque habuit, sub sua ordinatione debeat auxiliante Domino gubernare. Statuentes etiam ut quicumque de populo illo benedictionem memorati Promoti presbyteri post **1342** hunc edictum manifestatum, vel publicatum aut expetierit, aut accipere contentus fuerit, a communionis consortio vel ab ecclesiæ liminibus arceatur. Data constitutio die tertio Iduum Septembrium anno 12 regum domnorum nostrorum, indictione 6, Parisiis. PHILIPPUS in Christi nomine Viennensis Ecclesiæ episcopus hanc constitutionem nostram subscripsi, etc. Subscripta constitutio in basilica domni Petri indictione superscripta, Parisiis.

(Altera ad Sigibertum regem.)

Domino gloriosissimo atque sanctæ Ecclesiæ catholice filio Sigiberto regi Sapaudus, etc., episcopi. Quantum ineffabili gaudio synodali concilio nuntiatur, quandoquidem a catholico principe res nova pro dilectione Christi concipitur; tantum lamentabile exsecrandumque censetur, cum in Ecclesia sancta contra Deum et contra canonum disciplinam dissensio generatur. Nuper etenim non absque convivia gloria vestra, sicut credimus, evocati Parisios venientes, novam inauditamque ordinationem in castro Dunensi, parœciam denique Carnotinam, factam fuisse cognovimus. Quam rem licet vix credere possumus cum consensu Gloriæ vestræ fieri potuisse; tamen si cujuscunque prava suggestione præventi in hac tam obscena et Ecclesiæ universæ contraria consensistis, ab hujusmodi scandali defensione sinceritatis vestræ conscientiam expietis, quia satius est ut ille qui ambitionis instinctu rem tam nefariam dolosa ambitione competii, per satisfactionem penitentiae reatum suum abluere compellatur, quam vestra puritas, quod averat Divinitas, hujus facinoris conagine maculetur. Et quia nobis necesse fuit, ut juxta canonum constituta personæ temerariæ deberet præsumptio coerceri; ideo salutis obsequium digno in Christo officiositatis et reverentiæ cultu præbentes, poscimus ut vos, quos Deus et culmine præcipuos et sinceritate præclaros esse præcepit, non quocunque aut quorumcunque temerario consilio ad defensanda hujusmodi scandala misceratis, quia Deum sufficit nosse nos nequaquam penitus velle contra vos divinam iracundiam promoveri. Annis multis gloriam regni vestri potentia divina cum omni felicitate conservet, domne gloriosissime, et præcellentissime domne, venerator vester Sapaudus episcopus salutem præsumo, etc. Data epistola sub die III Iduum Septembrium anno 12 regum domnorum nostrorum, Parisiis.

AUCTORITAS QUON EX ANTIQVO MORINENSIS [Mauriennæ] ECCLESIA VIENNENSIS METROPOLI SUBDITA FUIT *.

(Ex Edit.)

In diebus præcellentissimi regis Guntramni, mulier quædam Tygris nomine, ex territorio Maurigenense orta, oppido quod nominatur Volacis, nobiliter nata, et sacris literis educata, quæ curam sacerdotum et peregrinorum adventantium non parvipendebat: sed eo, ut facultas ministrabat, hospitalitatem **1343-1344** et indigentibus victui necessaria impendere curabat. Habebat autem sibi so-

* Vide lib. de Gloria martyr. cap. 14, notamque d col. 719. Ed.

A ciam sororem, Pimeniam nomine, quæ conjugii sociata fuerat: sed in viduitate devota permanebat, jam dictæ sorori in omnibus obsequiis divinis, quorum erant opera in jejuniis, vigiliis et orationibus, et loca sanctorum visitare nocte ac die indesinenter et sollicite studioseque curabant. Accidit honorum virorum nonachorum religiosa facultas ex Hierosolymæ partibus Scotiam pergere. Ili nutu Dei ad has famulas Dei hospitalitatis gratia persistentes, ibique tribus diebus remorantes, et de servitio Dei inter se gratulantes in vigiliis seu jejuniis perseverabant; a quibus illa audivit venerabilis Tygris de beato Joanne Baptista cujus reliquias anxie quærebat, quod membra illius fuissent humata in civitate Samaria, quæ nunc Sebaste vocatur; ac tempora præcedente Alexandriam missa, caputque ejus Phœnice perlatum. His instructa Dei famula dedit operam usque ad inventionem venerabilium pignorum, et secundum quod desiderium habebat in veneratione beati Joannis Baptistæ in Morienna ecclesiam ædificare disposuit. Audiens autem gloriosus Guntramnus rex de reliquiis beati Joannis, et de miraculis quæ ibi Dominus ostenderat, legatos suos Moriennam direxit, qui ecclesiam inibi fabricarent, cum circumjacentibus episcopis et comitibus, ubi reliquias beati Joannis Baptistæ reponeret, eamque perfectam episcopo Viennensi, ad cujus diœcesim pertinebat locus, sancto Isychio sacrare præcepit. Synodum vero postmodum in civitate Cabillonis congregare sanctorum episcoporum fecit, et ibidem sanctum Felmasium episcopum Morigennæ ab episcopo Viennensi ordinatum primum constituit, et civitati Viennensi ipsam Moriennam ecclesiam cum consensu episcoporum subjectam fecit. Ad quam ecclesiam Morigennensem, ubi beati Joannis Baptistæ reliquias posuerat, Scusiam civitatem jam dudum ab Italis acceptam cum omnibus pagensibus ipsius loci subjectam fecit, et consensu etiam Romani pontificis Viennensi ecclesiæ jure perenni, episcopum civitatis et vici Maurigenæ subditum esse decrevit.

EPISTOLA SANCTI GERMANI EPISCOPI PARIS. AD BRUNICHILDEM REGINAM.

Domine clementissimæ atque præcellentissimæ, et nobis semper piissimæ, etc.

(Vide tom. seq. inter Opera S. Germani.)

GUILDEBERTI REGIS II DE REBUS ITALICIS, ETC., AD IMP. ET ALIOS EPISTOLÆ B.

(Ex Freh. et Chesn.)

1345-1346 1. Domino glorioso, pio, perpetuo, inclyto, triumphatori, ac semper augusto, patri Mauricio imperatori, Childeberto rex. Clementissimæ Serenitati vestræ elegimus aduniri per fœdera, et illum, qui placet Domino, impendere vobis affectum, pacatæ gentis ex vinculo, quod proficiet communiter utrisque partibus, expeditum pacis compendium. Quapropter clementissimæ Tranquillitati vestræ, honore summi culminis vestri debito, salutis officia fiducia-liter porrigentes, sicut legataris vestris prædiximus, ut nostras dirigeremus, Divinitate propitia, impleta deliberavimus. Adeo illustri viro Sennodio optimato, Grionem spatarium, Radanem cubicularium et Eusebio notario, quibus pro certis articulis aliqua vestro principatui verbo commissimus intimanda, quos integre reserantes ad nos prospere remeantibus illud reddatis eloquiis, quod inspirante Domino proficiat res communis.

2. Domino glorioso *, atque ineffabili desiderio nominando, dulcissimo nepoti Athanagildo regi Brunichildis regina. Accessit mihi, nepos charissime, votiva magnæ felicitatis occasio, per quam cujus aspectum ferventer desidero, vel pro parte relevo, cum directis epistolis, amabilibus illis oculis representor, in quo mihi, quam peccata subduxerunt.

* Vide lib. x Hist. Franc. cap. 2, not. a col. 531. Ed.

† Vide ibid. F.